Kupujte VOJNE BONDE!
FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium
FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

VOLUME XXVI.—LETO XXVI. CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), JULY 22, 1943. ŠTEVILKA (NUMBER) 169

OSIŠČE PRIZNAVA UMIK NA BOJIŠČIH SICILIJE

Iz Alžira poročajo, da so mesta Palermo, Trapani in Marsala izpraznjena

NEMCI PUŠČAJO ZOPET ITALIJANE NA CEDILU

LONDON, četrtek, 22. julija. — Alžirski radio je danes naznanil, da so čete osišča izpraznile mesta Palermo, Trapani in Marsalo. V Londonu to poročilo še ni bilo potrjeno.

Oficijelni komunike osišča pa je snoči priznal, da so se pričele čete osišča po padcu mesta Enne, ki je v osrčju Sicilije, umikati proti Messini, edini točki, ki tvori odhod iz Sicilije.

Obstreljevanje Catanije

Angleške bojne ladje obstreljujejo mesto Catanijo, kjer operira angleška osma armada. Izguba tega mesta bi pomenila za čete osišča na Siciliji to, kar je pomenila zanje izguba Rta Bonna v Severni Afriki.

Nemške čete so koncentrirane na severu, kjer si obupno prizadevajo, da obdrže odprto pot skozi Messino, ki je oddaljena samo dve milji od Italije. Italijani na zapadni Siciliji pa so bili prepuščeni svoji usodi.

Važno mesto Enno so zavzele ameriške in kanadske čete.

Pritožge italijanskih ujetnikov

Italijanski ujetniki se pritožujejo, da so Nemci zopet pograbili vse razpoložljive transporte, s katerimi so se odpeljali, Italijane pa pustili na cedilu. Italijani pa tudi trpko obsojajo svojo lastno vlado, češ, da jim ni dala dovolj orožja in zalog za borbo proti invaziji.

Papež obsoja v svojem pismu generalnemu vikarju bombardiranje Rima

Papež pravi, da bi bile strahote in grozotę bombardiranja lahko prihranjene Rimu, toda prav tako bi bile te strahote lahko prihranjene Varšavi, Londonu, Rotterdamu in Beogradu.

London, 21. julija. — Vatikanski radio je danes objavil pismo, ki ga je pisal papež Pij XII. generalnemu vikarju rimskega distrikta, kardinalu Marchetti-Salvaggiani-u v zvezi z bombardiranjem Rima.

V svojem pismu, ki ga je rimski radio oddajal tudi v angleščini, pravi papež, da bi bile "grozote in strahote bombardiranja lahko prihranjene našemu dragemu mestu."

Zgražanje nad bombardiranjem

Papež nato omenja kulturne in verske ustanove mesta Rima ter pravi, da je bilo vse to jasno predvideno ter se je v imenu človeškega dostojanstva in krščanske civilizacije pričakovalo, da Rim ne bo bombardiran.

"Toda v svojih upanjih in nadah smo bili razočarani," pravi papež.

Papež nato omenja škodo, ki je bila prizadejana baziliki sv. Lovrenca.

Papež je končal svoje pismo s pozivom na molitev za skorajšnji mir.

Komentar uredništva

Bombardiranje Rima je obžalovati, kakor je obžalovati bombardiranje vseh ostalih mest, kjer je povsod mnogo nedolžnih žrtev civilnega prebivalstva.

Toda prav tako, kakor je papež pričakoval, da bi bile "strahote in grozote bombardiranja lahko prihranjene našemu dragemu mestu," so pričakovali tudi Poljaki, Angleži, Holandci, Jugoslovani in drugi narodi, da bodo prihranjene te grozote Varšavi, Londonu, Rotterdamu in Beogradu, zlasti tembolj, ker so bila ta mesta proglašena za odprta in nezavarovana, kar Rim ni bil. V Rimu so važni arzenali ter osrčje komunikacij, ki so velike važnosti zlasti z zvezami s Sicilijo, na kateri operirajo danes naše zavezniške armade.

Zakaj ne proglase fašisti Rima za odprto mesto?

Zakaj niso fašisti izselili iz Rima svoje vlade ter vseh naprav, ki so v zvezi z vojno in proglasili Rima za odprto mesto, nakar bi mu bile prihranjene vse te grozote? Zato ne, ker so upali, da bodo v notranjosti njegovega obzidja varni, v obratnem slučaju pa so nameravali iz bombardiranja kovati v krščanskem svetu svoj propagandni kapital, kar sedaj tudi delajo.

Prav tako, kakor bazilike sv. Lovrenca, ki je ameriški letalci niso nalašč poškodovali, je bilo škoda westminstrske katedrale v Londonu ter vseh ostalih porušenih cerkva v prej omenjenih bombardiranih mestih.

General Giraud pri Rooseveltu

Na sliki je general Giraud v pogovoru s predsednikom Rooseveltom v Beli hiši. Poleg Girauda sta dva njegova pribočnika.

Japonsko postojanko napadlo 150 bombnikov

Ameriške bojne ladje so spet obstreljevale otok Kisko, kjer so obmolknili japonski topovi.

Zavezniški glavni stan v Avstraliji, četrtek, 22. julija. — Zavezniški komunike naznanja, da so zavezniški letalci vrgli 133 ton bomb na pristanišče v Bairoku, na severnozapadni obali Nove Georgije, osem milj nad obkoljeno japonsko bazo Mundo.

Bairoko je napadlo nad 150 bombnikov, ki so jih spremljali roji bojnih letal.

Dasi ameriške bojne ladje že 21. zaporedni dan bombardirajo Mundo, je bilo Japoncem vendar omogočeno, izvesti protinapad na ameriške čete. Japonski napad je bil z velikimi izgubami za Japonce odbit.

Zavezniška letala pa so zadala Japoncem še nadaljni udarec, ko so njih bombe užgale v Pakoi zalivu dvoje z oljem natovorjenih japonskih bark.

Ameriške bojne ladje so zopet bombardirale otok Kisko, odkoder niso odgovarjali japonski topovi, ki najbrže niso hoteli izdati z ognjem svojih pozicij.

Dodatni darovi

Za primorske fante, ki so bili ujeti kot italijanski vojaki, so včeraj darovali sledeči: Mr. in Mrs. Louis Stavanja, 1019 East 63 St., $1.00, Mrs. Mary Novak, 983 E. 67 St., ki je tudi doma s Primorskega, je darovala 50c, naš zastopnik John Renko pa je prinesel $34.00 in sicer so darovali: Jack Obed, za napredno stvar vneti rojak, ki vodi slaščičarno na 4504 St. Clair Ave. je daroval $10.00 za SANS in $5.00 za vojne ujetnike; Mrs. Victorija Bergler, 1177 E. 71 St., $1.00 za ujetnike, B. J. Stanovnik, ki vodi B. J. Radio Service, 1363 E. 45 St., pa je daroval $3.00 za ujetnike, $5.00 za SANS in $10.00 za Ruski vojni relief.

Vsem prispevateljem izrekamo iskreno zahvalo!

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondov in vojno-varčevalnih znamk!

Pričetek kampanje za Tretje vojno posojilo

Kampanja se bo pričela 9. septembra.— Kvota kampanje znaša 15,000,000,000 dolarjev.

WASHINGTON, 21. julija. — Zakladniški tajnik Morgenthau je nocoj javil pričetek kampanje za Tretjo vojno posojilo, pri katerem ne bodo sodelovali in darovali bančni viri.

Določena kvota za to posojilo je za 2 milijardi dolarjev višja kakor kvota Drugega vojnega posojila v aprilu, pri katerem se je podpisalo $18,500,000,000, od katere vsote so samo banke podpisale $5,000,000,000.

Kampanja se bo pričela dne 9. septembra in obveznice vojnega posojila bodo ponudene samo individualcem ali posameznikom, korporacijam, zavarovalninskim družbam in drugim nebančnim virom.

Kvota za tretje vojno posojilo, ki bo podpisano brez pomoči bank, znaša $15,000,000,000.

Naši fantje-vojaki

Pfc. Edward Mlinar, sin Mr. in Mrs. Thomas Mlinar, 15224 Ridpath Ave. je prišel domov na dopust za 10 dni. To je njegov prvi dopust, odkar se nahaja pri vojakih že 14 mesecev. Nastanjen je bil v Wright Field, Dayton, Ohio.

Jugoslovanski časnikarji za svobodo Jugoslavije

Združenje jugosl. časnikarjev v Londonu je sprejelo resolucijo, s katero slavi hrabrost in zvestobo jugoslovanskih borcev za svobodo svoje domovine, ki se bore na življenje in smrt proti tujim okupatorjem in domačim kvizlingom.

Vir te deklaracije in deklaracija oziroma resolucija sama, sta tako važna, da jo bomo v soboto v celoti objavili na našem uvodnem mestu.

Od Slovencev sta podpisala to resolucijo dr. I. M. Čok, podpredsednik Udruženja in bivši urednik "Edinosti" v Trstu, in S. Klemenčič, bivši londonski korespondent ljubljanskega lista "Jutro."

ASESMENT

Mary Dodic, tajnica društva "Cvetoči Noble" št. 450 SNPJ, sporoča, da bo pobirala asesment v ponedeljek, 26. julija v Slovenskem društvenem domu, na Recher Ave.

Detroitski nadškof o bombardiranju Rima

Nadškof Mooney pravi, da prelivajo fašisti nad bombardiranjem Rima "krokodilove solze."

WASHINGTON, 21. julija. — Kakor je bilo pričakovati, je pričela propaganda osišča tuliti, da nameravajo zavezniki, ki so bombardirali Rim, uničiti krščanstvo. Ves svet pa dobro ve, da Hitlerju in Mussoliniju ne pomeni Rim kot sedež krščanstva ničesar. Fašisti so vporabljali Rim kot bazo vojaških operacij na podlagi teorije: Ako ga zavezniki ne bombardirajo, bo vse dobro; ako pa ga bombardirajo, bomo imeli izvrsten argument za svojo propagando.

Prvi avtentični odgovor na bombardiranje Rima je dal Edward J. Mooney, detroitski nadškof, ki je označil zgražanje fašistov nad bombardiranjem Rima za "krokodilove solze fašistične propagande." Nadškof je dejal, da če bi bilo osišču res za to, da bi se Rim zaščitilo pred bombami, bi ga bilo treba samo proglasiti za odprto mesto ter odstraniti iz njega vojaške naprave, vlado in druge stvari, nakar bi bil Rim varen. Seveda pa je obžalovati, da so zavezniki vzeli nase moralni riziko ter bombardirali Rim, je rekel nadškof.

Mesa bo več, mleko in jajca pa po odmerkih

Urad za distribucijo živil naznanja, da bo kmalu uveljavljeno racioniranje mleka in jajc.

CHICAGO, 21. julija. — Odbor za vojno zalogo mesa je naslikal danes lepšo sliko za konzumente mesa, toda neki uradnik Administracije za vojno distribucijo pa je zopet posvaril, češ, da bo kmalu uveljavljeno racioniranje mleka in jajc.

Odbor za meso je naznanil, da je bilo pretekli teden poklanih v klavnicah, ki so kontrolirane po vladi, 20 odstotkov več živine in drugih živali kot v sedmih dneh pred tem, in 18 odstotkov nad isto periodo pred letom dni.

Urad vojne administracije živil pa se je obrnil danes na farmarje z željo, da bi preskrbeli za trg 10,000,000 funtov več puranov med mesecema avgustom in oktobrom kot se je nameravalo, ker bo meso puranov poslano preko oceana za ameriške čete. Oblasti apelirajo na civiliste, naj tekom te perijode ne kupujejo in jedo puranov, tako da bodo imele ameriške čete vsepovsod, kjer koli se nahajajo, pravi "ameriški božič."

50-LETNICA ZAKONA

Mrs. Anna Buchar, 1338 E. 170 St., se je s svojo sestro Mary Braddock in svojima dvema hčerama Ann in Geraldine Braddock, podala v Joliet, Ill., kjer so bile 11. julija, navzoče pri praznovanju 50. letnice ali zlate poroke staršev, Mr. in Mrs. Mathew Buchar. Jubilantoma čestitamo in želimo še na mnogo let zdravja in zadovoljstva v zakonu!

V ORLU JE OBKOLJENIH 250,000 NEMŠKIH VOJAKOV

Rusi so oddaljeni še sedem milj od Orla. — Velike ruske zmage na treh drugih frontah

BIVŠA NEMŠKA OFENZIVA SE IZPREMINJA V TOTALNI PORAZ

LONDON, četrtek, 22. julija. — Ruske armade, ki bijejo s strašnimi udarci, so v sredo strle črto za črto nemških obramb ter pridrle na severovzhodu 7 in pol milj do Orla, na vzhodu pa 14 milj do tega važnega mesta.

Nemci pred usodno odločitvijo

Nemška komanda stoji zdaj zopet pred izbiro: ali mora izvesti nagel umik v velikem obsegu, ali pa mora biti pripravljena na uničenje 250,000 mož, ako Nemci ne zadrže Rusov, ki lomastijo naprej v prizadevanju, da izvojujejo enega svojih nadaljnih velikih triumfov te vojne.

Ruske zmage na treh frontah

Specialni ruski komunike ne poroča samo o velikih zmagah na tej fronti, temveč tudi o večjih zmagah na treh drugih frontah.

Ogrožanje Orla od treh strani

Mestu Orlu se bližajo sedaj ruske armade od treh strani; ena armada je oddaljena samo še pet milj od železniške proge, od katere so odvisni Nemci za svoje komunikacije in za svoj morebitni umik. Danes je nad vsak dvom jasno in ugotovljeno, da se z Rusi ne more kosati ne samo nemško vojaštvo, temveč da tudi ruski vojskovodje daleč nadkriljujejo nemške poveljnike.

Osvoboditev ruskih vasi

Zlomeč v več odsekih pri Belgorodu nemški odpor, so Rusi zavzeli več trgov in vasi. Prav tako so zavzeli več krajev južno od Izjuma ob reki Donec.

Akcije ruskih letalcev

Ruski bombniki so bombardirali severno od Belgoroda nemške postojanke ter uničili 200 nemških letal in mnogo naloženih trukov.

V sredo so Rusi severno od Orla osvobodili 40 trgov in vasi, vzhodno pa 50, dočim prodira tretja ruska armada od juga proti Orlu.

V nekem okraju severno od Orla je bilo pobitih 1,500 nacistov in uničenih 60 tankov.

DEČEK TRI DNI SAM V HIŠI Z MRTVO MATERJO

MINNEAPOLIS, 21. julija. — Larry Doyle, 5 let stari deček, je živel tri dni in noči s svojo mrtvo krušno materjo, misleč, da slednja spi.

Mrs. Catherine Doyle je, po izjavi zdravnikov, umrla že v soboto, in sicer nato, ko je rekla dečku, naj nikogar ne pusti v hišo, češ, da bo legla, ker ima glavobol.

V ponedeljek se je oglasila na njenem domu njena soseda, toda deček ni hotel odpreti vrat, češ, da "mama spi." Prav tako ni hotel odpreti, ko je hotel vstopiti v stanovanje Joe Arbeiter, brat Mrs. Doyle, ki je vdrl skozi okno v sobo, kjer je našel svojo sestro na postelji mrtvo. Deček je rekel, da je ponovno budil Mrs. Doyle, ki je bila njegova krušna mati in ga je vzela za svojega, ko mu je bilo 18 mesecev, toda "mama je trdno spala."

"Vsak dan sem jedel kruh in "jam", je rekel deček, "ker ni bilo nič mleka v hiši. In vsak večer sem šel, kot dober deček spat, čeprav nisem mogel zbuditi mame."

NEMCI SO NERVOZNI

WASHINGTON, 15. julija, (ONA) — Nemške oblasti jako nerade vidijo in zelo odločno nastopajo, ako jih kdo spominja na obljubo Hermana Goeringa, da na Nemčijo ne bodo nikdar padale bombe. Prav posebno neprijetno pa jim je, ako nekdo predlaga, da se Goeringu postavi spomenik v ruhrskem okraju.

Tak predlog je dal nemški delavec po imenu Heigehorn iz Dortmunda in je dobil zato 3 leta ječe — tako piše švedski časopis Arbetaren.

K WACS

Snoči je odpotovala v Daytona Beach, Fla., kjer bo vstopila k ženskemu armadnemu oddelku, poznana Tončka Zagar, hči družine Mr. in Mrs. Zagar, 9306 Parmalee Ave. Tončka je bila več let zelo aktivna pri društvu Spartans. Želimo ji srečno pot in zdrav povratek!

SEJA

Jutri večer ob 7:30 uri se vrši seja društva Zavedni sosedje št. 158 SNPJ v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Članstvo je vabljeno, da se udeleži.

Italijani priznavajo težkoče operacij v Jugoslaviji

Naše Noviny, češki vojaški dnevnik, piše v svoji številki od 8. junija:

"Rim je včeraj odkrito priznal velik poraz italijanskih zasedbenih čet v Jugoslaviji. Radio oddaja iz Rima je poročala o težkem porazu italijanske posadke v mestu Vradina, ki se je po "junaški borbi" odločila, da se preda partizanom.

Da bi ta poraz svojim slušalcem razložil in opravičil, je rimski radio na dolgo in široko govoril o težkem značaju bojev v Jugoslaviji. Silvio Petruccio priznava v svojem komentarju, da tu ne gre edinole za težkoče terena, temveč, da se boji proti jugoslovanskim partizanom tako strahotno trdega in srditega značaja, da jim ni primere v sedanjosti.

PRODAJALNA ZAPRTA

Mr. Thomas Krasovec, 17721 Waterloo Rd., sporoča, da bodo njegovi prostori, Nottingham Winery zaprti za nekaj tednov. Čim bo točilnico zopet odprl, bo sporočil.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Cleveland in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) $6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) $7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) $8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

KLAVRN SESTANEK DVEH GOBEZDAČEV

Sestanek Hitlerja in Mussolinija, o katerem je bilo poročano, da je bil v ponedeljek "nekje v severni Italiji," je bil najznačilnejši v življenju in vzajemnih odnosih teh dveh mož.

Doslej sta se ta dva gobezdača sestajala vedno v vlogi in lastnosti dveh super-ljudi, v vlogi gospodarjev Evrope in stvarnikov "novega reda." Toda takrat sta bila še povsod v ofenzivi in so bili zavezniki tisti, ki so se čudoma čudili čakajoč, odkod bo padel prihodnji udarec.

Danes pa je stvar popolnoma drugačna: zdaj sta ta dva bahaška gobezdača tista, ki sta na celi črti na defenzivi. Danes je na njiju glavah skrb, kje bo pozorišče prihodnje nesreče in katastrofe. Malokdaj se je stanje stvari tako temeljito izpremenilo kakor v njunem slučaju.

Dne 25. julija 1942, je rimski radio bahaško izjavil: "V Rusiji, Afriki in v Sredozemlju — kjer koli se nahajajo — vojaki osišča povsod zmagujejo. Podmornice so tako številne in silne, da so popolnoma paralizirale London in Washington."

Dne 26. julija istega leta je izjavil nemški list "Frankfurter Zeitung:" — "Danes ne bo nihče govoril o zavojevanju Tripolitanije po Angležih, ó njihovem izkrcanju v Severni Afriki ali Siciliji... Danes se govori samo še o zavojevanju doline reke Nila in Sueškega prekopa..."

Dne 27. julija je rimski radio oddajal govor japonskega premierja Tojo-a, rekoč: "Osišče je danes pripravljeni, zadati zadnji udarec, kakor je Japonska pripravljena, zadati smrtni udarec Čungkingu."

Dne 29. julija je izjavil radio v Vichyju: "Sovjetska armada je doživela takšen poraz, da bo kmalu prenehala tvoriti nevarnost." To je bilo pred letom dni.

Danes pa so zavezniki tisti, ki vsepovsod zmagujejo. Nevarnost podmornic je danes manjša kot je bila kdaj koli izbruha te vojne. Preko Atlantika se prevažajo cele armade naših čet, brez izgube enega samega parnika in enega samega moža. Nam ni treba nič več "govoriti" o zavojevanju Tripolitanije ali Severne Afrike, ker sta obe že v naši posesti. V Rusiji, kjer so ruske armade močnejše kot so bile kdaj koli prej, so Nemci v velikih stiskah.

Takšen je nevesel položaj, v katerem sta se sestala Hitler in Mussolini. Ni dvoma, da ju je baš ta nesrečna izprememba položaja pritirala k sedanjemu sestanku. O čem neki sta govorila? Opazoválci položaja so mnenja, da je šel Hitler v Italijo osebno si ogledat položaj, kakor si gre na primer vladar osebno ogledat po potresu prizadete pokrajine svoje države, da se na lastne oči prepriča, kaj je mogoče še rešiti.

Italija ima na vsak način še armado in zračno silo, ne glede na to, da je že oboje silno zbito. In Italija ima še vedno svojo mornarico. Res je sicer, da je bila ta mornarica že silno tepena in razbita, toda ona ima še vedno nekaj oklopnic, križark, rušilcev, podmornic in pomožnih ladij. Jasno je, da so te ladje v svojih skrivališčih osišču brez koristi, zato je verjetno, da je Hitler tekom svojega sestanka zahteval od Mussolinija, da zapodi te edinice iz njihovih pristanišč na morje, kjer naj pomagajo zavreti vztrajno ofenzivo zaveznikov.

Vprašanje pa je, da-li so Italijani razpoloženi, da bi se dali goniti naprej. Ne smemo namreč pozabiti, da je hotel tudi kajzer leta 1919 prisiliti svojo mornarico, da bi slednja odplula na morje in v boj, toda s tem je dosegel samo upor moštva nemške mornarice, ki ni hotelo izvršiti samomora.

Dalje je možno, da je Mussolini končno spoznal, da bije njemu in fašistični Italiji zadnja ura, nakar se je Hitler odločil, pohiteti v Italijo ter rešiti, kar se še rešiti da. Toda bilo temu že kakor koli, ena stvar je gotova: kar koli sta razpravljala in sklepala, sta razpravljala in sklepala v nevidni navzočnosti tretje osebnosti: bele žene s koso v roki, predstavljajoče njun konec in njuno politično, ako že ne fizično smrt.

Dejstvo je, da sestanek ni bil radosten niti ne okiten z bombastično glorijolo njunih prejšnjih sestankov.

Slovenija pod jarmom Hitlerja in Mussolinija

D. GUSTINČIČ

(Nadaljevanje)

"Demokratična" Italija ni vzela nase nobenih obveznosti v St. Germainskem miru glede narodnih manjšin. Ali predfašistični upravniki Italije, da bi pomirili hrvatsko in slovensko prebivalstvo v Julijski Krajini — tako imenujejo Slovenci in Hrvati ta del Italije — so vsekakor dajali v začetku nekakšne obljube, da bodo spoštovali jezik in kulturne organizacije tamošnjega prebivalstva. Ali italijanski fašisti, še predno so prišli na vlado, so že tedaj organizirali banditske napade in so uničevali slovenske in hrvatske narodne ustanove. Tako, naprimer, in to še prej, ko je bila določena meja med Italijo in Jugoslavijo v miru v Rappalu, 12. novembra 1920, so v mesecu juliju, 1920, napadli in zažgali središče slovenskih narodnih organizacij v Trstu, "Narodni Dom", ter zversko pobili ljudi, ki so se tedaj nahajali v tem velikem poslopju. Ko je koncem leta 1922, prišel v Italiji na vlado fašizem, je uničevanje slovenskih in hrvatskih ustanov postavilo pravilo tega razbojniškega režima.

Predvsem je fašizem smatral za svojo prvo nalogo uničiti vse avtonomne oblasti. Od časa avstrijske vladovine v tej zemlji so se še ohranili trije srezi, ki so vživali precej široko avtonomijo v prašanju narodnih šol, kmetijstva, trgovine in industrije, itd. Ko je prišel na vlado fašizem, je leta 1923 to avtonomijo uničil. Koj v začetku je fašistična vlada združila vse dele v eno celoto, ter jo dala pod upravo enega guvernerja, a pozneje je bila razdeljena na tri dele, katere so potem združili z italijanskim ozemljem na tak način, da je slovensko in hrvatsko prebivalstvo iz vsakega izmed teh delov postalo nacijonalna manjšina. Leta 1926 je Mussolini uničil volilni red občinskih uprav ter izročil vso mestno upravo v roke fašističnega odbora osmih oseb, med katerimi ni bilo niti enega Slovenca ali Hrvata.

Obenem je fašizem pričel z likvidacijo slovenskih šol v Julijski Krajini. Po statistiki Robertija, načelnika ljudskih šol v italijanskem ministrstvu narodne prosvete, je bilo leta 1919 na tem okupiranem ozemlju 541 slovenskih in hrvaških šol, z 80-000 učenci, nevračunajoč v to šol, ki so bile na ozemlju mesta Reke. V teh šolah je poučevalo več kot tisoč slovenskih in 344 hrvatskih učiteljev. Leta 1925 so vse te šole uničili, učitelje pa vrgli na cesto ali pa jih premestili v notranjost Italije. Namesto slovenskih šol so uvedli povsok čisto italijanske šole, z italijanskimi učitelji. I ako je "reforma" leta 1925 še vodila proračun o posameznih učnih urah slovenskega in italijanskega jezika v nižjih šolah, zato pa se od leta 1928 naprej v fašističnih šolah v slovenskem in hrvaškem jeziku sploh več ne poučuje.

Kar se tiče slovenskih in hrvaških srednjih šol, so bile likvidirane že mnogo poprej.

V začetku se je v nižjih šolah še poučevalo veronauk v slovenskem in hrvaškem jeziku, od leta 1928 pa se slovenskemu in hrvaškemu duhovništvu to sploh ni več dovolilo.

Fašisti v Italiji ne dovolijo pouka slovanskih jezikov niti privatno. Pouk slovenskega in hrvaškega jezika je sploh prepovedan, če so pri pouku navzoči več kakor trije učenci.

Bolj premožni slovenski in hrvatski sloji so poiskušali v prvih letih okupacije pošiljati svoje otroke v svrho višje izobrazbe v Jugoslavijo. Ali italijanski fašisti so tudi to prepovedali, in so to tudi onemogočili s tem, da študentom sploh niso hoteli izdajati potnih listov, in da niso priznavali absolviranja z jugoslovanskih šol.

Vzlic temu pa se je zdelo Mussoliniju in njegovi drhali, da s tem, da so prepovedali pouk v materinščini in da so ustanovili italijanske šole za slovensko prebivalstvo v Italiji, še vsekakor niso dosegli svojih šovinističnih ciljev, in zato so se poslužili še drugih sredstev. Fašisti so organizirali ali razširili delavnost nekaterih fašističnih organizacij med slovenskim prebivalstvom na tak način, da so te organizacije dobile monopolno pravo politične propagande med slovensko mladino, in med slovenskim in hrvaškim prebivalstvom sploh. Sodelovanje slovenske in hrvaške mladine pri teh organizacijah surovega fašističnega šovinizma je bilo prisilno; če se pa otroci niso pridružili tem organizacijam, so bili slovenski in hrvaški starši strogo kaznovani, celo z izgnanstvom na suženjske otoke v Sredozemskem morju.

Take organizacije so na primer, "Lega Nacionale" in "Italia Redenta" (osvobojena Italija). One skrbe za ustanavljanje otroških vrtcev in počitniških zabavišč za slovenske in hrvaške otroke, v katerih se otroci vzgajajo v popolnoma fašistično - italijanskem šovinističnem duhu.

Še temeljiteje delujeta organizaciji "Balila" in "Avantgardisti". Te organizacije imajo svoje krožke v vseh kmečkih občinah in pri vsaki šoli. "Balila" vključuje otroke od osmega do štirinajstega leta, "Avant gardisti" pa mladino od 14 do 18 let. Obe organizaciji sta militizirani in njihovi voditelji so častniki. Častniki Balile so učitelji šol. Otroci nosijo črne fašistične uniforme, vadijo se v raznem orožju, vključivši puške in lahke strojnice, in nastopajo v raznih fašističnih paradah. Avantgardiste vežbajo častniki redne fašistične vojske ter jih poučujejo v vojni znanosti. — Vsak Avantgardist nosi svojo puško in bodalo. Avantgardiste se uporablja pri zlomljenju delavskih stavk in uporov.

Slične organizacije obstajajo tudi za dekleta. Dekletca od 8 do 14 let starosti so primorana vstopati v organizacijo "Male Italijanke". Tudi one morajo nositi fašistično uniforma, in nastopati morajo v fašističnih paradah.

Vse stroške za uniforme in ostalo nosijo udružene organizacije, in na ta način slovenski narod sam plačuje za svoje lastno narodno uničenje.

Fašizem je uničil tudi vse slovenske in hrvaške društvene ustanove v Julijski Krajini. Slovansko prebivalstvo v Julijski Krajini je imelo pred italijansko okupacijo mnogoštevilne društvene organizacije, kakor na primer, telovadska, pevska in dramatična društva, čitalnice, itd.

Obstojale so tudi številne delavske organizacije. Leta 1924 je bilo mnogo teh organizacij uničenih po fašistični drhali. Takih društvenih organizacij je bilo v Julijski Krajini okoli štiristo. Vse te organizacije so se pod pritiskom fašizma razpadle in slovenskemu prebivalstvu v Italiji je sedaj dovoljen vstop zgolj v italijanske fašistične organizacije. Uničene so bile tudi vse slovenske in hrvatske kooperativne zadruge, ki so imele tristo-deset podružnic, s približno 100,000 člani, kakor tudi vse druge slovenske in hrvatske ustanove, med katerimi je bilo 160 zadružnih bank.

Ali celo vse to fašistom ni bilo dovolj. Mussolini in njegova fašistična banda si je nadela nalogo uničiti vse, kar bi moglo spominjati na nacijonalno življenje slovanskega prebivalstva. V tem pravcu so začeli z odstranjevanjem vseh slovenskih in hrvaških napisov, z odstranitvijo ali uničenjem narodnih spomenikov, z uničevanjem nagrobnih napisov, s prekrščenjem rodbinskih imen in s prepovedjo prepevanja slovenskih narodnih pesmi v javnosti. Fašisti so izjavili, da obstaja v Italiji en sam narod — italijanski — in noben drug.

V začetku italijanske okupacije so izdajali Slovenci in Hrvati na tem ozemlju 21 časopisov in revij. Fašisti so slovenski tisk zatrli, in uničili so tudi troje tiskovnih zadrug, ki so izdajale vsakoletno po dvajset raznih knjig v slovenskem in hrvatskem jeziku.

Italijanski fašisti se poslužujejo vseh mogočih sredstev, da bi čimprej uničili in raznarodili slovenski živelj v Italiji. Za čim uspešneje uničenje slovenske manjšine se fašisti poslužujejo tudi gospodarskih sredstev, da bi uničili te narodnosti, ter da bi potem slovensko ozemlje naselili z Italijani. Oni v tem uspevajo potom sredstev davčnega obremenjenja slovanskega prebivalstva, ter s pomočjo posebnih izseljeniških bank.

V Italiji pobirajo davke privatne banke. Te banke tirjajo davke od slovanskega prebivalstva, ki je pretežno kmečkega stanu, baš v času, ko davkoplačevalci istih ne morejo poravnati. Na ta način se potem slovanska posestva prodajajo na dražbah, kjer jih kupujejo banke, ki potem naseljujejo na ta posestva italijanske priseljence (fašiste), dočim je slovansko prebivalstvo pregnano v tujino. Taka banka za naseljevanje je na primer "Nacijonalna zadruga za kmetijska posojila".

Po drugi strani so zopet banke, ki natvezajo slovanskemu prebivalstvu posojila pod težkimi pogoji, da se na ta način onemogoče slovanskemu življu eksistenca na lastni zemlji.

Na ta način, potom gospodarskega in političnega terorja ter nacijonalnega zatiranja, uničevanje slovenskega življa naglo napreduje. Računa se, da se je moralo v zadnjih dvajsetih letih izseliti iz Julijske Krajine nad 100,000 Slovanov.

(Poglej, Dr. Lavo Črmelj, La minorite slave en Italie, Ljubljana 1938, odkoder je vzeta tudi vrsta drugih podatkov, katerih smo se mi poslužili).

Samo od sebe se razume, da tako divje nacijonalno preganjanje slovenskega in hrvatskega naroda ter uničevanje njih kulture, je izzvalo najhujši odpor z njihove strani. Slovanski delavci po mestih in industrijskih krajih so se zedinili z italijanskimi delavci ter so pod vodstvom komunistične stranke v Italiji že od samega začetka dali krepki odpor fašizmu. Socialistični pristaši niso imeli med slovenskimi in hrvatskimi delavci nobenega vpliva. Z delavci se je strinjal tudi večji del slovenskih in hrvatskih kmetov. Vsled tega je že prva leta okupacije izbruhnila med prebivalstvom Julijske Krajine in italijanskim fašizmom huda borba, v kateri je padlo mnogo žrtev in zažgane so bile cele vrste vasi. Da bi pokorile slovanski živelj, so porabile zverinske fašistične horde vsa sredstva fašističnega terorja: ubojstvo, pretepanje, požiganje zasebnih domov, in društvenih poslopij po mestih in po deželi, itd. Eden izmed najbolj priljubljenih terorističnih načinov mučenja žrtev: ujetega političnega nasprotnika ali vladi nepriljubljenega človeka, so prisilili na izpitje 250 do 500 gramov ricinovega olja. Take žrtve fašističnega terorja so potem nevarno zbolele in v mnogih slučajih so žrtve umrle.

(Dalje prihodnjič)

Senator in vnukinja

Na sliki je senator Alben Barkley iz Kentuckyja, ki drži v naročju svojo malo vnukinjo.

Urednikova pošta

Fisher Body Local 45

Cleveland, Ohio. — Kakor vselej, je tudi danes Fisher Body Local 45 unija vzela ogromno delo na svoje rame. Zadnje dneve je bila dana sugestija Charles Sannerja Eksekutivnemu odboru za v pretres. Mnogo se je razmotrivalo o tem in prišlo do zaključka, da se pošlje dva člana v Washington, D. C.

Sugestija je bila, da bi se dalo fizično vojaško vežbanje vsem onim, ki bodo v bližnji bodočnosti, poklicani k vojakom. Mnogi mladi fantje, ki so že v vojaški službi, pravijo ko bi le malo poprej imeli kakšno vežbanje ali pojm o vojaški službi, bi bilo mnogo lažje za nas. Sedaj se nudi ta prilika vsem onim, ki še niso poklicani.

Člana Eksekutivnega odbora Local 45 Charles Sanner in Jack Elder sta bila poslana v Washington, D. C. in sta predložila ta načrt vojnemu departmentu in višjim vladnim uradnikom. Ti so sprejeli ta načrt z velikim navdušenjem. Kongresmani in senatorji so obljubili pomoč kjerkoli bi jo potrebovali.

Aranžiralo se bo razrede, ki bodo pod strogim nadzorstvom armadnih nadzornikov. Vežbalo se bo naše fante po celi Ameriki in to bo znižalo ogromne stroške ljudstvu te dežele.

S tem programom je tudi vključeno organizirati Canteen —Vojaška gostilna— za domačo fronto vojnih delavcev, ki bo v bližini Fisher Body tovarne. Kantina bo tudi za vojake in družine delavcev Fisher Body. In ker je veliko Slovencev tej tovarni, upajmo da se odzovete in pomagate, da se ta program izvrši v zadovoljstvo vsem.

Ker je ta program povezan z velikimi stroški, je veselični odbor sklenil prirediti ples v mestni dvorani. Ples se bo vršil dne 8. avgusta 1943 ob 8:00 uri zvečer. — Vstopnice se prodajajo pred Fisher Body tovarno v mestnijskem uradu in pri zastopnikih unije v tovarni. Na tem plesu se bo darovalo Vojni Bondi za $1.000. Z vašo vstopnico se bo serviralo tudi pivo. Godbo bo pod dobro poznanim delavcem Fisher Body Austin Wylie. Glavni govornik bo naš župan Frank J. Lausche in zastopnik vojnega oddelka.

Mi v Ameriki moramo priznati, da smo do sedaj najsrečnejši ljudje na svetu. Naše sine vedno stoje nepokvarjena, naša deca je še vedno vesela da se lahko igra na prostem brez strahu bomb. Lačni tudi nismo, obleke imamo dovolj.

Zato se moremo zavedati in pomagati naši deželi do zmage. In s tem programom in vašo pomočjo bomo pripomogli naši deželi, ki jo vsi ljubimo, do hitrejšnje zmage.

Torej vsi 8. avgusta v mestno dvorano.

Anna Urbas
Odbornica eksekutive Fisher Body, Local 45

Vesti iz Slovenije

Izpred vojaškega sodišča

(Iz Jutra z dne 31. marca 1943 v izvirnem besedilu.)

Vojaško vojno sodišče vrhovnega poveljništva oboroženih sil Slovenija - Dalmazija, ki je v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti:

Francu Bariču, rojenemu v Mrševci vasi, tam bivajočemu, zaporu.

Obtožen je bil zločina, ki je v dobi pred 26. novembrom 1942, sodeloval v Mrševci pri združbi naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družabnega reda v državi; zločina, ker je v istih zunanjevnih in časovnih okoliščinah vzdrževal s prevratniki simpatike in jim dajal zavetje v svojem hlevu; zločina, ker je v omenjenih časovnih in krajevnih okoliščinah vršil propagando za nasilni prevrat reda v državi.

Iz teh razlogov je sodišče spoznalo Bariča za krivega pripisanih mu zločinov in ga obsodilo v dosmrtno ječo z vsemi posledicami zakona, na plačilo razpravnih stroškov in pristojbin za sodbo.

Dalje je vojaško vojno sodišče izreklo naslednjo sodbo proti:

Mirku Lavriču, rojenemu v Retjah in tam bivajočemu.

Cirilu Debeljaku, rojenemu v Travniku pri Loškem potoku, tam bivajočemu.

Frančiški Vesel, rojeni v Mrševci pri Loškem potoku, tam bivajoči .Vsi trije so v begu.

Obtoženi so bili prevratne družbe, ker so v nedoločenem času v ljubljanski pokrajini delovali v združbi, naperjeni za nasilni prevrat državnega in prepadništva v oboroženem krdelu, ker so sodelovali pri oboroženem krdelu, ustanovljenem z namenom izvršenja zločinov proti varnosti države in nedovoljene posesti orožja in streliva.

Iz teh razlogov je sodišče na temelju zakona spoznalo vse tri obtožence za krive pripisanih jim zločinov in jih obsodilo v dosmrtno ječo, stroške in sledice.

MLADA BREDA

POVEST

SPISAL DR. IVAN PREGELJ

(Nadaljevanje)

"Mi je, mi," je odvrnil živahno in jo motril z veselo brezskrbnostjo. In sedaj se je zgodilo, da se je vznemirila ona. In Luka je opazil, da je odšla v sobo in se nato takoj vrnila, ali rekla ni nobene.

Proti poldnevu je bilo posijalo solnce. Anica se je bila pomudila v svoji sobi. Nekaka radost jo je napolnjevala, da sama ni vedla zakaj. Pospravila je bila sebi in pogledala pri tej priliki v taščino sobo; vrata so bila priprta, v sobi je bilo v neredu. Anica je otvorila okna, napravila postelj, dasi sicer nikoli ni prestopila taščine sobe. Toda ravno to, da je prenesla in pospravila neljubi ženi sobo, jo je navdalo z zadoščenjem. Čutila je, da se je nekako premagala, in veselo se je lotila nato šivanja. In šivala je za bodočega gospodarja na Peči, in veselo-bridke so bile njene misli, hrepenela je po oni uri in se je bala. In je bila srečna, in lica so ji rdela.

Tedaj se je pretrgala zunaj megla in je posijalo solnce. Poldne je prešlo, tašče in Jurija še ni bilo nazaj. Zato se je začela polaščati Anice nekaka nestrpnost. Skrbeti jo je začelo zaradi Jurija. Zunaj je namreč začel vleči hud sever. Tako je popoldne prešla vsa dobra volja Anici. Začutila je tudi, da jo hoče boleti glava, in da se ji včasih stemni pred očmi. Zato je pustila delo in legla. V tem je zaspala.

Zbudila se je stoprav, ko se je mračilo, in zaslišala od doli jezno vikanje vsevprek. Popravila si je lase in hitela doli. Našla je v sobi, odkoder je prihajal šum, Katro, Jurija, Tomaža in Nežo; za pečjo je drhtel Luka. Vseh oči je začutila Anica na sebi. V naslednjem hipu pa se je Katra že obrnila k Neži in viknila:

"Kaj, ti nisi danes pometala v moji sobi?"

"Ne!" je dejala Neža, "zdi se mi, da je gospodinja."

"Da, jaz sem, kaj pa je?" je vprašala Anica, in težka slutnja ji je legla na srce.

"Ti?" je pogledala z jasno sinaho, obrnila se nato po pričujočih in odšla iz sobe. Tomaž in Neža sta šla za njo. Anica pa je ostala ko prikovana na mestu. Za pečjo je dušil Luko kašelj, na klopi ob mizi je sedel Juri in nekako breizrazno bulil pred se.

"Kaj pa je?" je vprašala Anica in stopila k njemu. Dvignil je glavo, in Anico je ovohala, da diši iž njega vino in tobak. Čez obličje mu je šinilo ko utrujenost in nestrpnost.

"Nič," je dejal, "materi je izginilo trideset goldinarjev."

Anica se je komaj še ujela za mizo, da ni omahnila. Zdelo se ji je, da je nekdo silovito zamahnil proti njenemu srcu. S tresočimi rokami se je držala za rob mize. Niti besede ni mogla izpregovoriti, ko se je Juri dvignil in odšel. "Za tatico me imajo," ji je tolklo po glavi, in brezmejen strah se je je loteval. In tedaj je zaslišala Lukov šepetajoči glas. Kakor skozi mrak je slišala:

"Ne izdajte me, za božjo voljo. Našel sem, Bog mi je priča, da nisem vzel!"

Zdelo se ji je, da ga mora nekaj vprašati. V tistem trenotku pa so zaškripala vrata, in je prišla Neža z lučjo. Anica je planila iz sobe in tekla v gorenje prostore.

12. Tatica.

S tresočimi rokami je poiskala predalček, kjer je hranila spomine na mater in kamor je bila spravila zjutraj desetak, ki ga ji je bil dal Luka, da mu ga shrani. Vse to je dejala pod vtisom, da ne sme niti minute dalj trpeti tega denarja pri sebi, da ga mora izročiti takoj Luki. Ali je Luka denar ukradel ali kdo drugi, o tem ni mogla premišljati, dasi ji je zvenel starčev proseči glas venomer v ušesih: ne izdajte me, našel sem! Toda te glasove je prevpila njena lastna bolest, udarec, ki je bil nekdo zamahnil proti njenemu srcu, in s stisnjenimi zobmi je drhtela: "Za tatico me imajo!" V tej razburjenosti je bila premetala vso skrinjo in se stoprav domislila, da v temi ne najde ničesar. Nato je prižgala luč. Kmalu je našla denar in si ga vdela v nedra. Odhitela je v kuhinjo. Našla je Marjanico samo. Nato je planila v sobo in srečala na vratih Nežo, kličočo posle k večerji. Anica je vstopila, se ozrla na peč. Toda Luke ni bilo več za pečjo. Nato je odhitela zopet v kuhinjo, ali vpričo Neže se ni upala vprašati Marjanice po Luki. In nekaj hipov pozneje je prišla Katra, in Anica je uvidela, da nocoj Luke najbrže niti videla ne bo več, in nevolje se ji je zbiralo nadenj. Toda venomer ji je šumelo po ušesih: ne izdajte me!

(Dalje prihodnjič)

Pripravljeni za akcijo

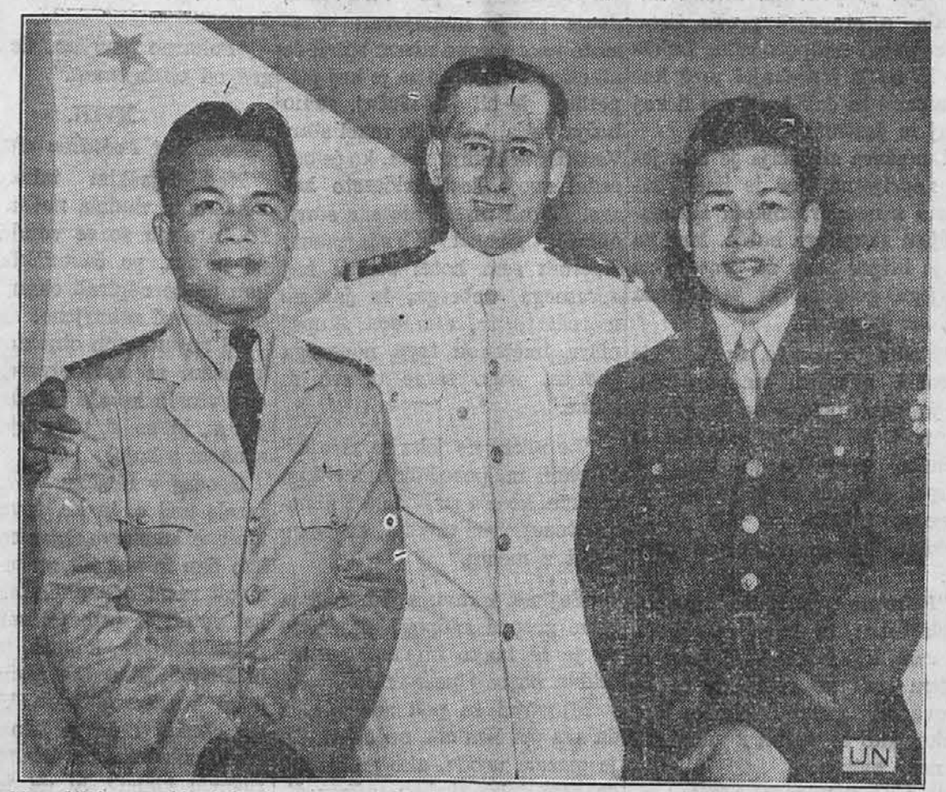

Na sliki so trije filipinski letalski častniki, ki so pripravljeni za akcijo z ameriško letalsko silo.

Tako nam slika razmere zaupno poročilo, ki je prišlo v roke jugoslovanskim krogom londonske vlade v izgnanstvu.

Nedavna zamenjava zunanjega ministra v marijonetni hrvaški vladi je bila odločna zmaga nemškega vpliva. Novi minister, po imenu Budak, je bil prej hrvaški poslanik v Berlinu. Sprejel je takoj, da Gestapo nadzoruje hrvaško upravo in da se hrvaška milica — ustaši — vključi v nemško SS.

Nemški pritisk je potisnil v ozadje tudi Italijanom naklonjenega finančnega ministra, Vladimira Košaka.

Postopoma se Italijani umikajo iz mnogih predelov ozemlja in požigajo vse one kraje, katere zapuščajo. Od požarov strahovito opustošeni kraji, so poleg drugih Otočac, Brinje in vse reška okolica. Italijanski naseljenci, ki so se naselili v okraju Zadar v Dalmaciji za časa okupacije, so morali te kraje zopet zapustiti in se vrniti v Italijo.

Vzdolž vse hrvaške obale so prevzeli boj proti partizanom ter ustanovili oporišča. Na otoku Krku so Italijani postavili topove in jih naperili na mesto Sinj.

Nemški oddelki, ki stoje v boju proti partizanom, požigajo vasi in more njih prebivalstva, tudi žene in otroke, Srbe in Hrvate.

Partizani so popolnoma uničili izredno važno železniško progo, edino, ki veže Bosno z Jadranskim morjem. Potrti mostovi in porušeni gorski tuneli morda leta in leta ne bodo popravljeni.

Nemci so organizirali posebne muslimanske SS oddelke in tudi četniško tolpo pod komando nekega Dobrivoja Jevdjevića, ki z njimi sodeluje.

V mesecu maju so hrvaški partizani v teku dveh napadov, izvršenih s številčno močnimi četami, zasedli železniške postaje Misulinovac in Virovitica in ob tej priliki pobili večje število nemških vojakov in uničili en vlak. Nedavno so Nemci v različnih mestih postrelili večje število šolskih otrok v nadi, da bodo mladino prestrašili in preprečili njen vstop v vrste partizanov.

Propadanje italijanskega vpliva na Hrvaškem

LONDON, 21. junija (ONA). — Dolgotrajni boj med nemškim in italijanskim vplivom na Hrvaškem se zdaj zaključuje z nemško zmago, akoravno ima dežela na papirju še vedno italijanskega kralja.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z žalostnim in globoko potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je nemila smrt posegla v našo družino in nam odvzela preljubljenega in nikdar pozabljenega soproga in očeta

LOUIS HLAD

ki je previden s svetimi zakramenti po dolgi bolezni zatisnil svoje trudne oči in mirno za vedno v Bogu zaspal dne 21. junija, 1943.

Doma je bil iz vasi Velike Slivce pri Velikih Laščah.

Po opravljeni pogrebni sveti maši v cerkvi sv. Vida, je bil položen k večnemu počitku dne 23. junija, 1943 na Calvary pokopališče.

Globoko hvaležni se želimo tem potom prisrčno zahvaliti Monsignorju Rt. Rev. B. J. Ponikvarju za opravljene molitve ob krsti pred pogrebom, za spremstvo iz Josip Žele in Sinovi pogrebne kapele v cerkev in na pokopališče, za opravljeno sveto mašo in ganljive cerkvene pogrebne obrede.

Našo prisrčno zahvalo naj sprejmejo vsi, ki so ga obiskovali v bolezni ter vsem, ki so nam bili v tolažbo in nam kaj dobrega storili v teh najbolj težkih in žalostnih dnevih. Ravno tako tudi prisrčna hvala vsem, ki so prišli pokojnega pokropit, vsem, ki so z nami čuli in molili ob krsti ter se udeležili svete maše in pogreba.

V globoki hvaležnosti želimo izreči našo najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so v zadnji pozdrav pokojnemu okrasili krsto s krasnimi venci, enako tudi vsem, ki so v njegov blag spomin v tako obilnem številu darovali za svete maše, ki se bodo brale za mirni pokoj blage duše, kakor tudi vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno na razpolago pri pogrebu.

Nadalje naj sprejmejo našo prisrčno zahvalo člani društva Glas clevelandskih delavcev, št. 9 SDZ, in društva Presvetega Srca Jezusovega, samostojno, za udeležbo pri sveti maši in zadnjem sprevodu. Posebna prisrčna hvala pa nosilcem krste, ki so ga spremili do groba in položili k večnemu počitku.

Prisrčno se želimo zahvaliti pogrebnemu zavodu Joseph Zele in Sinovi za vso postrežljivo naklonjenost in za izvrstno vodstvo pogreba.

Preljubljeni in nikdar pozabljeni soprog in oče, težko nam je pri srcu, ker Te ni več med nami, toda tolaži nas misel, da se je končalo Tvoje mučno trpljenje in utrujen si legel k zasluženem večnem počitku. Ostal nam boš za vedno v sladkem spominu in v globoki žalosti nad Tvojo bridko izgubo pošiljamo prošnje k Bogu, da naj Ti sedaj podeli miren počitek v ameriški zemlji in nebeška luč naj Ti sveti.

Žalujoči ostali:

MARY HLAD, soproga.

MARY, poročena Zakrajšek, JOSEPHINE, poročena Kersman in ROSE, hčere.

LOUIS in FRANK A. S., sinova.

LOUIS, EDWARD in HENRY, vnuki.

MARY ANN, vnukinja.

Zapušča tukaj tudi žalujočega brata Frank Hlad in sestre Mary Andolek in Jennie Pockar-Peterlin in tri nečake in sedem nečakinj, v stari domovini pa brata John Hlad in številno sorodnikov tukaj in v stari domovini.

Cleveland, O., 22. julija, 1943.

In Belgium alone there are more than 130 secret newspapers published in French or Flemish. The National Front for Liberation has published 6 monthly papers totaling 54,000 copies. Sixty-three thousand pamphlets against the employment of Belgian workers in Germany have been distributed. Each section of the country has its own "anti-Nazi" newspaper. But Himmler's firing squads exact their price.

Prisoners of Hitler's Europe are permitted to read only what their conquerors decree.

Make certain you do not lose the freedom to read as you please.

Do more than your part in the war effort and buy War Savings Bonds every pay day.

WSS 741H U. S. Treasury Dept.

ALI JE TREBA VAŠO STREHO NANOVO POKRITI?

Naša tvrdka je poznana kot ena najboljših v tem oziru, in delo, ki ga izvršimo je prvovrstno in zadovoljivo v vsakem oziru.

POPRAVLJAMO FORNEZE IN VRŠIMO KLEPARSKA DELA

POKLIČITE NAS, ČE RABITE NOVO STREHO. DALI VAM BOMO PRORAČUN BREZPLAČNO

Universal Roofing Service

1515 ST. CLAIR AVENUE

Tel.: CH. 8376-8377 — OB VEČERIH: ME. 4767

WINGS FOR VICTORY

U. S. Treasury Dept. Los Angeles *Examiner*.

TEDDY POWELL and his orchestra, "Surprise Band of the Year," with Peggy Mann, "Dynamic Song Stylist," playing there July 23 thru 29

CEDAR POINT welcomes

STOP Scratching Relieve Itch Fast or Money Back

For quick relief from itching caused by eczema, athlete's foot, scabies, pimples and other annoying skin troubles, use cooling, medicated, liquid D. D. D. PRESCRIPTION. A doctor's formula. Greaseless and stainless. Soothes, comforts and quickly calms intense itching. 35c trial bottle proves it, or money back. Don't suffer. Ask your druggist today for D. D. D. PRESCRIPTION.

PUSTOLOVŠČINE DOBREGA VOJAKA ŠVEJKA V SVETOVNI VOJNI

JAROSLAV HAŠEK

(Nadaljevanje)

Polegli so in molčali. Bližali so se Dunaju. Oni, ki niso spali, so z oken opazovali žične zapreke in utrdbe pred Dunajem, kar je zbudilo v vsem vlaku čut nekake tesnobe. Celo tuljenje hlapcev s Kašperskih gor pojočih vedno iznova: Wann i' kumm', wann i kumm', wann i wieda, wieda kum', je utihnilo pred neprijetnim dojmom ostnatih žic, s katerim je bil Dunaj zažičen.

"Vse je v redu," je rekel Švejk, zroč na zakope. "Samo da si Dunajčanje lahko na izletih tule raztrgajo hlače. Tod mora biti človek previden."

Vozili so se skozi neki kolodvor, za njimi so doneli zvoki avstrijske himne, ki jo je svirala kapela. Menda je prišla tja pomotoma, kajti še precej časa je preteklo, preden so se ustavili na kolodvoru, kjer je bila menaža ter slovesen sprejem.

Ali to že ni bilo več tako, kako na začetku vojne, ko so se vojaki na poti na fronto preobjedali na vsaki postaji, kjer so jih pozdravljale gospodične v neumnih belih oblekah s še bolj bedastimi obrazi, s prokleto trapastimi šopki in še huje bebastim nagovorom kakšne dame.

Vlak je pozdravil odbor treh članic društva Avstrijskega rdečega križa in dveh članic vojnega društva dunajskih dam in deklet, zastopnik dunajskega magistrata in zastopnik vojske. Na vseh obrazih pa je bila videti utrujenost. Vlaki z vojaštvom so pač vozili noč in dan, a pri vseh so morali biti člani vseh teh raznih korporacij in društev.

Iz vagonov za živino so zrli vojaki z izrazi brezupnosti, kakor bi šli na vislice. K njim so stopale dame in jim razdeljevale medenjake s cukrastimi napisi "Sieg und Rache," "Gott strafe England!" "Der Osterreicher hat ein Vaterland. Er liebt es und hat auch Ursache, für's Vaterland zu kaempfen."

Potem je prišlo povelje, naj gredo po menažo po stotnijah k poljskim kuhinjam, ki so stale na kolodvoru. Tam je bila častniška kuhinja, kamor je šel Švejk opraviti naročilo višjega vojnega kurata. Marek je čakal, da ga nakrmijo, kajti po menažo sta šla dva iz eskorte za ves arestantski voz.

Švejk je pravilno izvršil naročilo, a stopajoč preko tirov je zagledal nadporočnika Lukaša, ki se je izprehajal med kolejnicami in čakal, ostane li kaj zanj iz častniške kuhinje.

Lukaševa situacija je bila jako neprijetna, ker je imel začasno z nadporočnikom Kirschnerjem skupnega burša. Mož pa se je brigal prav za prav le za svojega gospoda in je Lukaša malone sabotiral.

"Komu to nesete, Švejk?" je vprašal nesrečni nadporočnik, ko je Švejk položil na tla grmado reči, ki jih je prinašal iz menaže. Švejk je za trenotek osupel, a takoj se je zavedel in njegovo obličje je bilo polno radosti, ko je odgovoril mirno:

"Pokorno javljam, gospod obrlajtnant, to je za vas. Samo ne vem, kje imate svoj kupe in potem tudi ne vem, ali ne bo ugovarjal gospod komandant vlaka, ako se vozim z vami. To je neka svinja!"

Nadporočnik Lukaš je vprašujoče pogledal Švejka, ki je dobrodušno in zaupno nadaljeval: "Je res svinja, gospod obrlajtnant. Ko je inspiciral vlak, sem mu takoj povedal, da je že enajst, da sem kazen prestal in da spadam ali v voz za živino ali k vam on pa me je odbil čisto surovo, češ, da naj kar ostanem, kjer sem, da vam, gospod obrlajtnant, vsaj med vožnjo ne napravim zopet kake sramote."

Švejk se je držal mučeniški: "Kakor bi vam bil sploh že kdaj napravil sramoto!"

Nadporočnik je vzdihnil, Švejk pa je nadaljeval: "Sramote vam gotovo nisem storil še nikcli nobene. Ako se je kaj pripetilo, je bil le slučaj, samo božja volja, kakor je rekel stari Vaniček iz Pelhrimova, ko je odsedal svojo šestintrideseto kazen. Nikoli nisem ničesar storil nalašč, gospod obrlajtnant; zmerom sem hotel storiti kaj spretnega, dobrega, in jaz ne morem za to, ako oba skupaj nisva imela od tega nobenega profita, nego same težave in muke."

"Le nikar ne jokajte, Švejk," je rekel nadporočnik z mehkim glasom, ko sta se bližala štabnemu vozu; "vse uredim, da boste zopet z menoj."

"Saj ne jokam, pokorno javljem, gospod nadporočnik. Meni se je le inako storilo, da sva midva najbolj nesrečna človeka v tej vojni in pod solncem, a da sva pri tem oba nedolžna. To je grozna usoda, ako pomislim, da sem tako skrben, odkar živim."

"Le pomirite se, Švejk!"

"Pokorno javljam, gospod obrlajtnant, da bi rekel, če bi ne bilo to proti subordinaciji, da se sploh ne morem pomiriti; tako pa na vaše povelje moram reči, da sem že popolnoma miren."

"Tak le zlezite v vagon, Švejk!"

"Pokorno javljam, že lezem, gospod obrlajtnant."

XVIII.

Švejk kot Postillon d'amuor.

Nad vojaškim taborom v Brucku je vladala nočna tišina. Po barakah so se vojaki tresli od mraza, po častniških barakah pa so odpirali okna, ker je bilo preveč zakurjeno.

Od posameznih objektov, pred katerimi so stale straže, so se čuli včasih koraki stražečih vojakov, ki so si preganjali zaspanost s hojo.

Spodaj v Brucku na Litvi so žarele luči c. in kr. tovarne za mesene konserve, kjer se je delalo dan in noč ter so se predelovali razni odpadki. Ker je pihal veter, je prihajal smrad po gnijočih kitah, kopitih, parkljih in kosteh, ki so jih prekuhavali za konservne juhe. V dolini tik ob Litvi pa je bilo videti rdečo obločnico bordela "Pri koruznem klasu", ki ga je počastil s svojim posetom leta 1918 celo nadvojvoda in kjer se je zdaj shajala vsak dan častniška družba.

Tja navadni vojaki in enoletni prostovoljci niso smeli prihajati; zanje je bil "Rožni dom", ki je imel ponoči zeleno luč. Bilo je torej razdeljeno, kakor poznje na fronti, kjer monarhija ni mogla svojim vojskam nuditi ničecar drugega več, nego prenosne bordele pri štabih brigad, takozvane pufe. Takrat so bili k.u.k. Offizierspuff, k.u.k. Unteroffizierspuff in k.u.k. Mannschaftspuff.

(Dalje prihodnjič)

ŽENSKE
MOŠKI
za
važno industrijo
Splošna tovarniška dela
Šihti se menjajo; nič ob nedeljah.
Plača od ure
Arcrods Corp.
4437 E. 49 MI-8790
Južno od Harvard Ave.
Zglasite v delovnik
10. dop. do 5. pop.

Acid Indigestion
Relieved in 5 minutes or double your money back
When excess stomach acid causes painful, suffocating gas, sour stomach and heartburn, doctors usually prescribe the fastest-acting medicines known for symptomatic relief—medicines like those in Bell-ans Tablets. No laxative. Bell-ans brings comfort in a jiffy or double your money back on return of bottle to us. 25c at all druggists.

V BLAG SPOMIN

PREDRAGEGA OČETA IN LJUBE MAMICE

Anton Mervar, st.

Frances Mervar

TER NEPOZABNEGA BRATA

Anton Mervar, ml.

Kruta usoda je zahtevala življenja dragih staršev, ki sta se smrtno ponesrečila v avtni nesreči v Miltonvale, Kan., dne 21. julija 1942, ljubi brat pa jima je sledil v večnost dne 24. julija, 1942.

Mesec julij nam v deželi
spet poletja kaže kras,
a za mene ni več veselja,
ker dragega očeta, ljube
mamice
in brata več ni.

Leto dni Vas zemlja krije,
Trupla vaša že trohnijo.
Božja volja, ta je bila,
da ste se od tega sveta
tako nenadoma od nas
ločili.

V dnevih žalosti vselej
misli mi nazaj hite,
skupaj ko srečno smo živeli,
toda vse minulo je.

Saj ne mine nikdar dneva,
da ne bi bila v duhu tam,
kjer počivajo Vaša trupla,
kjer dom Vaš je zdaj
hladan.

Dragi mi, le sladko spavajte
v kraju večnega miru,
Bog Vam podeli večno
plačilo.
V mojem srcu mi ostanete
za vedno!

Žalujoča ostala: **HČI IN SESTRA JUSTINE**

V Clevelandu, Ohio, dne 22. julija, 1943.

THE MAY CO.

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

Tu je vaša suknja za zimsko nošo!

"Weather Clipper"

Zip Out
SUKNJE
S PODLAGO

$35

Tu je krojaško ukrojena suknja, ki hitro postaja vodilna moda v Ameriki! Zelo pripravna je za vsako vreme—***in podlago se prav lahko z zipperjem odvzame!*** Različni tweeds, mere 12 do 18 za dekleta in žene.

The May Co. Basement

KAKO LAHKO KUPITE NOVO SUKNJO

1—**Nakupi na račun**—Vašo izbero se bo shranilo brezplačno do 1. oktobra, ter se jo vam bo zaračunalo, ko jo vzamete.
2—**Na odplačila** se tudi lahko uredi. Posvetujte se z našim kreditnim departmentom.
3—**Majhno vplačilo** zadostuje, da shranimo vašo suknjo na "Will Call," ko se uredi primerna odplačila na ostali svoti. Shramba je brezplačna.
4—Poslužite se naših kreditnih kuponov, kupljenih v naprej.

The May Co. pritličje

Mali oglasi

V najem
se odda priletnemu zakonskemu paru stanovanje s 3 sobami. Vpraša se na 1159 E. 61 St.

Ženske in dekleta
ZA
NUJNO VOJNO DELO
PLAČA NA URO
Republic Steel
EMPLOYMENT OFFICE
308 Prospect Ave.

Dekleta in žene!

Ali veste, da si boste prihranili precej denarja, če si naročite fini FUR COAT ali STERLING suknjo iz čisto volnenega blaga naravnost iz tovarne.

Sedaj na Will Call?

Ne odlašajte, samo pokličite me da vas peljem v tovarno, na mo jo odgovornost, če kupite ali ne

Vam se priporočam
Benno B. Leustig
1034 Addison Road
ENdicott 3426

SOUND SYSTEM
INDOOR OR OUTDOOR
Posebni popust za društva
B. J. Radio Service
1363 E. 45 St. — HEnd. 3028

V slovenski naselbini v Collinwoodu imam na prodaj sledeče hiše:
Blizu Arcade in 156. St., 5 sob ni bungalow, ... $3,60
Blizu 140. St., 7 sob, parna gor kota, ... 5,90
Blizu 140. St., hiša za dve dru žini, 8 sob, ... 7,00
Blizu 140. St., hiša za dve dru žini, 10 sob, ... 7,50
Blizu Euclid Beach, hiša za dv družini, 10 sob 9,50
MATT PETROVICH,
Real Estate and Insurance
595 E. 140 St. KE. 264
ali GL. 0422.

IŠČE SE
MOŠKE
ZA DELO SKOZI CELO LETO
kot
VOZNIKI
in
ZUNANJI DELAVCI
NA JARDIH S PREMOGOM
Državljansko izkazilo in rojstni list se ne zahteva
ZGLASITE SE TAKOJ
Izrežite ta oglas in ga prinesite seboj k sprejemniku pri
U. S. EMPLOYMENT SERVICE
1242 West 3rd St.
Gotovo prinesite ta oglas seboj, ta tamošnji sprejemnik Vam bo takoj pre dal delo na COAL JARDU, ki je NAJ BLIZJI VASEMU DOMU.